

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenkilencedik évfolyam.

17. szám.

Debrecen, 1929 április 27.

DEBRECENI

PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Zsinati tudósító.

Április 22-én, hűvös, inkább télies hangulatú napon nyílt meg a zsinat második ülészsaka.

Csaknem teljes számmal együtt voltak a zsinati atyák délelőtt 10 órakor a zsinati teremben, amikor az elnökség megnyitotta az ülést. Dr. *Balta-ár* Dezső püspök imádsága az egek urához emelte a lelkeket, majd *Dókus* Ernő főgondnok, világi elnök mondott nagyszabású megnyitó beszédet. Megemlékezett a zsinat halottjairól és érintette egyházunk legfontosabb kérdéseit, jellemezte a zsinatra váró munka nagyságát. Üdvözölte Horthy István főgondnokot, aki ezen minőségében először van jelen a zsinaton. A tagok számbavétele során sajnálattal látták, hogy Révész Kálmán püspök, Soltész Elemér tábori püspök, Révész Imre egyházkerületi főjegyző egészségi okok miatt nem jelenhettek meg. Az utóbbi helyett a zsinati egyik jegyző feladatainak végzésére erre az ülészsakra Erdős Károlyt kérte fel a zsinat. A S. H. S. királyságbeli református egyházmegye és az amerikai középső magyar református egyházmegye üdvözlését köszönettel fogadta a zsinat. A távollevő néhány tag helyére behívott póttagokat igazolták, a rendes tagok személyében történt változásokat tudomásul vették. Benedek Sándor bejelentett indítványát zsinati pénzügyi bizottság alakítása iránt tudomásul vették. A beérkezett iratokat a bizottságok közt kiosztották. Az első formális ülés, déli 12 órára véget ért. Délután a lelkészválasztási és egyházalkotmányi egyesített bizottság tárgyalta a lelkészekre vonatkozó törvényszakaszokat, $\frac{1}{2}$ órától $\frac{1}{2}$ óráig, Benedek Sándor elnöklésével, dr. Kun Béla előadásában.

Második nap 9 órakor kezdődött az ülés és 2 óráig tartott. A zsinati szakbizottságokban megüresedett helyeket betöltötték. Az iskolaügyi bizottság és a lelkészválasztási bizottság rövid jelentése után Benedek Sándor megokolta az előző napon bejelentett indítványát, melynek egyhangú elfogadásával kimondta a zsinat, hogy az adóügyi bizottságot 8 taggal kiegészítve alakítja pénzügyi bizottsággá s ennek feladata lesz minden olyan javaslatot, mely az egyház pénzügyeit érinti, ebből a szempontból tárgyalás alá venni.

Napirenden következik a liturgiaügyi bizottság jelentése. *Ravasz* László püspök lép, mint előadó az emelvényre és mond nagyszerű bevezető beszédet. Tudományos előadásnak kitűnő, prédikációnak is remek. Gyönyörűség hallgatni, élvezet belőle tanulni. Általánosságban nincs is több hozzászólás. Többet, jobbat senki sem mondhatott volna, minden beszéd csak lejjebb szállította volna az emelkedett hangulatot, melyet Ravasz László hatalmas előterjesztése teremtett.

A részletekben az első határozat Hegedüs Lorántnak a kereszt alkalmazására vonatkozó javaslatáról szól. A mi egyházunk szent szimbólumnak ismeri a keresztet, de az üldözések, zaklatások megfosztották annak használatától s most nincs rá ok, hogy a megbecsült, de keserű emlékekkel kísért külső jelvényt alkalmazzuk: lelkünkben hordjuk a keresztet.

A második határozat arról szól, hogy a konfirmációt helyesebb ugyan a 12 éves kornál magasabb életkorban teljesíteni, de mivel a megvalósítás nehézségekkel jár, a konventnek ad felhatalmazást a korhatár lehető kiterjesztésére. Ugyancsak a konvent feladata lesz szükséges könyvekről gondoskodni.

Azután következik a legfontosabb rész: az istentisztelet rendjére vonatkozó szabályok megállapítása. *Ravasz* László püspök pontonként olvassa az előterjesztett munkálatot. Mégis csak nagy a mi gazdagságunk, hogy még felolvasónak is egy Ravasz Lászlót tarthatunk!

A munkálat 14 első szakasza tárgyalatott le az első nap. Kisebb-nagyobb változtatások történtek a javaslaton. Csaknem minden szakasznál volt számos hozzászólás. Persze sok olyan is, amelynek nem marad nyoma a szöveg megállapításában, de azért mégsem volt hatástalan. Benedek Zsolt, Varga Sándor, Görömbey Péter, Sipos József, Gulácsy István, Forgács Gyula, Lőke Károly, Maklár Károly, Márk Endre, Szász Károly, F. Varga Lajos, Farkas István, Gál István, Kovács J. István, Jókai Ihsász Miklós, Szabó Bálint, Porzsolt István, Erdős Károly, Juhász László, Enyed Andor, Marton János, Kun Béla, Kiss Gyula, Szücs József, Medgyaszay Vince, Szalóczy Pál, Széll Gyula,

Benedek Sándor, Kiss Zsigmond, Bartha László vettek részt a vitában, közülök többen többször is. Különösen Görömbey Péter bizonyult élénk harcosnak és mindig komoly elvi alapon. Erdős Károly is nagyon fontos javaslatokat tett: az ő indítványa alapján vétetett fel, hogy a Mi atyánk-ot és a Hiszek egy-et milyen szöveg szerint kell mondani. Fontos kérdés volt, vajjon október 31-én kelljen-e a reformáció ünnepét megtartani, vagy lehet a legközelebbi vasárnapon. Jó megoldás lett, amit Ravasz püspök proponált, hogy az üdvünnepéktől elkülönítve legyenek felsorolva az egyéb ünnepek: újév és a reformáció emléke, meg március 15-ike. Az istentisztelet rendje maradt a javaslat szerint. A keresztszülöket illetően Erdős Károly indítványa fogadtatott el: keresztyének legyenek. A további szakaszok tárgyalása a harmadik napra maradt.

Harmadik nap szerdán, április 24-én megint 9-kor kezdődött az ülés. Az alakulási formaságok után megválasztottak a pénzügyekben is véleményt mondó adóügyi bizottságokba nyolc tagot. A mi körletünkben Harsányi Pál és Szomjas Gusztáv lettek a pénzügyi ellenőrök.

Azután folytatták a liturgiai bizottság javaslatának tárgyalását. Most az úrvacsora-osztás, konfirmáció, házasságkötés, temetés rendjéről volt szó. Ismét egész bő vita. Porzsolt István, Farkas István, Juhász László, Láncezy József, Vince Elek, Török Imre, Janka Károly, Szalóczy Pál, Görömbey Péter, Antal Géza püspök, Kovács Lajos, Hanka Sándor, Kun Béla, Marton János, Medgyaszay Vince, Forgács Gyula, Sipos József, Löke Károly, Enyedy Andor, Márk Endre, Herczegh Béla, Kovács István, Benedek Zoltán, Balogh Jenő főgondnok, Szücs József, Varga Sándor, F. Varga Lajos, Szabó Aladár, Csomasz Dezső, Maklár Károly, Széll Gyula, Kiss Gyula, Gál István vettek részt a vitában, a felszólalások száma jól meghaladta az ötvenet. Különösen harcos volt e napon is Görömbey Péter, aki szilárdan áll a maga elvi alapján. Gyönyörködünk benne, ha nem is értettünk vele több dologban egyet. És különösen hálásnak kell iránta lennünk, mert egyik, erősen elvi alapon álló felszólalásával alkalmat adott arra, hogy Ravasz püspök, az előadó, kifejtse a másikat, a javaslatban elfoglalt, elvi álláspontot s ezzel ismét az előző napi hatalmas bevezető beszédéhez hasonló, gazdag tartalmú és békekiepítő előadást tartson. Egyébként a szép és teljesen átgondolt munkálaton nagyon kevés változtatás történt, ami történt, sem mind a javára. Megnyugtató módon intézték el azonban a lényeges kérdéseket. Úrvacsorát osztani hatszor *kell*, többször *szabad*. Ahol ez szokás, a szentjegyekért hálaadó imádság *mondható*. Herczegh Béla indítványára kimondta a zsinat, hogy külön kehely is használható. Temetést csak lelkésszel lehet végezni és a temetőben ígét olvasni, hiszekegyet mondani, énekelni kell, — névszerint búcsúztatni pedig nem szabad. A lelkészszentelés és püspökszentelés rendje vita nélkül fogadtatott el. Az új rend 1931 január 1-én lép életbe s a vizitáció ellenőrzi az életbeléptetését. A részletes végrehajtási utasítást a konvent adja meg.

Így félkettőre végezvén a zsinat a liturgia ügyével, a hátralevő félóra alatt elfogadta a tudományügyi bizottság nagyfontosságú javaslatát. Ezek készítéseért, Balogh Jenő főgondnok indítványára, Révész Imrének, a liturgiai munkálat készítőinek pedig, Janka Károly indítványára, köszönetet mondott a zsinat.

Csütörtökön a lelkészválasztási javaslat tárgyalása kezdődik, melyről lapunk legközelebbi számában közlünk tudósítást.

Aktuális témák.

Nagy várakozással tekintünk a Zsinat elé. A lelkészválasztási törvény revíziója, a liturgia és a belmisszió törvényei mind elé nagy reménysek tekintenek. Én, megvallom, a lapjainkban közöltek után nagy reménységeket nem táplálok egyik felől sem. Lelkészválasztási törvényeinknek egy nagy hibáját, azt t. i., hogy a kellő felügyelet mellett való próbaszónoklat tartását nem engedte meg, az általánosan megnyilvánult óhajlás pótolni fogja bizonyára. A csere eddig is megvolt. A meghívás is. És jó volt. Nem itt volt a baj és nem itt lesz a baj, hanem ott, hogy a lelkészválasztások előzményeit és magát az aktust a törvény sem nagyon, espereseink pedig csupán konkrét panasz esetén s valljuk be: nagyon lagymatagon kezelték. Én tudnék a mai törvénnyel a legkorruptabb helyen is tiszta választást produkálni s állítom: az eddigi megalkuvásokkal nem fog új rendszert bevezetni semmiféle Zsinat. Tétessék szigorú kötelességévé a felelősöknek: a választás lefolyásáig tartsanak vizsgálatot s *hivatalból* tessék a legszigorúbban és a legpártatlanabban megrostálni mindent. S ha a jelölt, illetve megválasztott rovására kiderült súlyosabb vétség, tessék visszaható erővel ellátott ítéletet produkálni! Felháborító arcátlansággal egy-egy jobb jövedelmű parókiáért 4—5000 pengőket étetnek-ítatnak el szemét, szegényünkül szereplő papi egyének s ha *megússzák*, rövidesen mint szölvivők előadásokat tartanak a lelkészválasztás tisztaságáról! Egyházmegyeszerte köztudomású egyik-másikról, hogy mennyit alkudott le a khártából, hány milliójába került itt, vagy ott a „tiszta választása“ s nem állott elő a panasztevő sereg, minden rendben van a legközelebbi esetig!

Többször előhoztam már e hasábokon is, hivatalos alkalmakon is: hivatalból mielőbb az egész kerületben vizsgáltassanak meg és állíttassanak érvénybe a díjlevelek! Vétessék törvénybe: a vizitációk ne üres frázisként, hanem a legszigorúbb számadási utánajárással győződjenek meg arról, hogy a díjlevél szerinti járandóságok kiszolgáltattak-e? A lelkészi állás megüresedésekor kiszállt esperes vagy helyettese figyelmeztesse a presbiteriumot, hogyha tudomásra jut, hogy díjlevél alkudozás történt a jelölt részéről (akár meghívás, akár pályázat, akár csere történt!), az illető a pályázók közül

töröltetik, nem hívható meg s nem cserélhet. Természetesen az ilyen félkékalmárt 5—10 évig a választhatósági jogtól is meg kell fosztani! Akire az etetés-ítatás rábizonyul, 5—10 évre azt a papot is meg kell fosztani választhatósági jogától. Így rend lesz!

Kérem a kedves olvasót, gondoljon most velem együtt mindarra a sok lelkészválasztásra, amelyikről csak tud; gondoljon arra a sok üres templomra, reverzálisra, szektákra, züllésnek indult egyházakra, ahol a mi gyávaságunk és elnézésünk folytán oly sok minden veszendőbe ment s igazat fog nekem adni abban, hogy nem a törvényben, hanem annak a végrehajtásában van a baj s ha ez utóbbi megmarad, itt semmilyen törvény sem segít!

Bizony, így esperes atyáinknak és a tanácsbíróknak megsokasodik a teendőjük, de olyan teendőkkel, amelyekből áldás származik. Inkább hagyjon el az egyetemes egyház abból a sok adminisztrációból, irka-firkából, amit csak lehet és a lélekre is gondoljunk már a sok betű és jegyzőkönyv után. Mert így addig fogunk adminisztrálni, hogy hovatovább a tőlünk kitértek anyakönyvezése lesz a legnagyobb munkánk!

Bűnbánattal és bűnbevallással tekintsen a magyar református egyház minden tagja a lelkészválasztási törvényre és akkor, igaz bűnbánattartás után mindezeket és még sok itt el nem mondottakat el fogja ismerni, hogy igazak. Ha pedig mindez elmarad, akkor csak egy őszinte szavam lehet: ha képtelenek vagyunk a legszigorúbb pártatlanságú törvényvégrehajtásra, akkor más nem lehet, *csak a püspök által való kinevezés!* A többi megalkuvás! Vagy a legkeményebb kordában, fegyelemben tartott *nép akarata választ tisztán — ha lehetséges —, vagy a püspök nevezzen ki mindenüvé!* Holmi „nesze semmi, fogd meg jól”, meg „süssd ki, de ne lőjj” medicinákkal inkább hagyjunk fel, jobb annál a (mostani) régi kúra is!

A többiről majd legközelebb, ha Isten éltet!
Pánezél Jenő.

Baptista dolgok.

A *historia arcana*, a régebbi magyarországi szektamozgalmak története, még csak most kezd lassanként megvilágosodni. Természetéhez tartozik mindenféle szektának, hogy munkája jó ideig a föld alatt folyik. Még oly országokban is homály szokta borítani egy-egy új szektatípusú vallásfelekezet kezdeteit, ahol a régebbi, történelmi vallások és egyházak birtokállományát nem védelmezik olyan meglehetősen szorosra vont törvényes közbizonyi korlátok, mint minálunk Magyarországon. Ahol pedig megvan ez a korlátozás: ott még sokkal természetesebb, hogy a szekták keletkezése és „hőskora” jóformán teljesen ki van vonva a nyilvánosság ellenőrzése és a történetírás megfigyelése alól. De meg: a szekták első nemzedékében rendszerint nem is szokott akadni olyan ember, aki súlyt he-

lyezne bizonyos történelmi értékű adatok, emlékek följegyeztetésére és összegyűjtögetésére. Csak a későbbi nemzedékekben állanak elő ilyenek. Ezért van, hogy eddig a felkezőnk öt újja is sok lett volna azoknak a több-kevesebb történelmi értékkel bíró irodalmi műveknek az elsorolására, amelyek — akár kívülállóktól, akár bentlevőktől irva — valamelyes fölvilágosítást nyújthattak az érdeklődőnek a XIX. század folyamán keletkezett, illetőleg beszivárgott magyarországi szekták itthoni eredete és multja felől.

Most végre előttünk áll az önnön multjára visszatekintő magyarországi baptista missziónak egy — bár távolról sem tudományos értékű, de a későbbi tudományos munka számára igen becses anyagot összegereblyelő — rendkívül érdekes történelmi adatgyűjtése, a mozgalom egyik doyenjének, a már 1889. októberében újrakeresztelkedett Csopják Attila miniszteri számtanácsosnak tollából.¹ A tanulságos könyv részben a szerző személyes reminiscenciái, részben közvetlen adatgyűjtés alapján készült (főbb fejezetei eredetileg a külföldi baptista atyafiak tájékozására voltak szánva.) Adatainak hitelt érdemlő volta nagyban és egészben kétségen felül áll. A szerző teljes jóhiszeműségéről az őt és tisztos munkásságát közelebbről nem ismerő is jó véleményt formálhat pusztán ennek a könyvnek az alapján: annyira tiszteletreméltó benne a más felekezetekkel szemben tanúsított mérték-tartás, a saját hitfeleivel szemben is megnyilvánuló tárgyilagossági törekvés s másfelől annyira szeretetreméltó naivitás lengi be az egész előadást.

Minden magyar református lekipásztornak el kellene olvasnia ezt a könyvet, amelynek én most csak a reánk nézve legfőbb tanulságait vázolom föl egészen röviden.

A könyv derekas részét az eddigi magyarországi baptista prédikátorok életének és munkásságának egyenkénti ismertetése tölti be, a legtöbbször arcképek melléklésével. Ebből kétségtelen hitelességgel megállapítható, hogy a magyarországi baptista misszió bizony túlnyomó részben ott aratott, ahol a magyar református egyház vetett. A fővároson és egyes nemzetiségi területeken kívül munkamezejük óriási hányadát a színmagyar alföldi reformátusság adta. Ennek a kebeléből kerültek ki, az első nem magyar és nem református eredetű úttörőknek rögtön a nyomába lépve, legnagyobb hatású vándor prédikátorok. Elnézzük arcképeiket: egy-két Lombroso-típuson kívül (csaknem pathológus gonosztévő — természetesen megtért gonosztévő — és rajongó arcok!) a többi mind egészséges, nyílt tekintetű, intelligens, többségében pompás magyar vágású kálvinista koponya! Mi lehetett volna ezekből a magyar református egyház népmissziójának kezében — ha azokban az időkben egyáltalán lett volna szó ilyesvalamiről! Itt bizony keserves büntetés telt be, mulasztásaiért, egyházunkon. Jó ezt minden szépítgetés nélkül tisztán látnunk — abban a reményben, hogy most már

¹ *Képek a magyarországi baptista misszió történetéből.* Írta Csopják Attila. A baptista könyvkereskedés kiadása. Budapest, 1928. 8° 134 lap.

talán a legvégső esztendeit töltjük ennek a hűntetésnek.

De van egy örvendetes oldala is ennek a szomorú és vádló ténynek. Abból, hogy a magyarországi baptizmus leggazdagabb halászata — az 1865-től máig eltelt két emberöltő alatt — a magyar reformátusság vizein folyt le, mégis csak az következik, hogy ezekben a vizekben volt mit halászni, a legszomorúbb lelki meddőség évtizedei folyamán is. A többé-kevésbé tisztán hirdetett Ige egyháza még egy, a tetszhalálhoz közelítő megmerevedés állapotában is alkalmasabb és — mondjuk ki nyíltan, amit gondolunk — *kényelmesebb* támadó felületet szolgáltatott a szintén Bibliával dolgozó szektának, mint olyan egyházak, amelyeknek életközpontja nem az Ige és annak hirdetése. Úgy, hogy a baptista misszióknak távolról sem volna módja ma ilyen, számszerűleg is nagy eredményekkel dicsekednie (11,331 újrakeresztelt egyén csak Csonkamagyarországon!)² hogyha kizárólag a római és a görög egyházak kebelébe tartozó lakosságot talált volna maga előtt, illetőleg választott volna missziói területül *magyar* hazánk földén. Amiből nyilván következik, hogy a magyar reformátusság még akkor is nagyszerű anyag egy evangélicációs ébresztő misszió számára, amikor azt *más végre* rajta és benne, a lelkétől idegen, saját egyházától *kievangélicáló* gondolatvilággal és módszerekkel.

Hát még hogyha *a saját egyháza* veszi a kezébe ezt a nagyszerű anyagot és végez rajta, benne és *vele* száz százalékosan bibliai, tehát kálvini evangélicációt.

A baptista propaganda ezt a kényelmesebb munkaterületét nem egykönnyen fogja elhagyni — sőt valószínűleg, egy darabig legalább, még nagyon erős lesz az a kísértés, amely már eddig is megvolt: hogy munkáját még kényelmesebbé téve, a saját belmisszióknál által felébresztett lelkek között is halázzgasson. De hát ez elien — bármily illegális eljárás — nem igen lesz más védekezésünk, mint az éber őrállás és a fokozott munka. A mártírcsinálás ma már végképen lejárt magát. Ebből a könyvből is láthatjuk, mennyit használt az a baptista propagandának és mennyit ártott saját magunknak.

Egy valamire azonban még nagyon nyomatékosan rá kell mutatnom, éppen egyházunk jogosult önvédelme szempontjából.

A C-oppjának könyve legkisebb titkot sem csinál abból, hogy a magyarországi baptista misszióknak nemesak a kezdetein, de még későbbi stádiumaiban is — a Brit és Külföldi Bibliatársulat volt az egyik főpátrónusa. Ennek colporteurjei voltak Novák Antal, Rossmayer János, Mayer Henrik, az

² Románia 34,423, Csehszlovákia 2659 és Jugoszlávia 1034 baptistája is túlnyomó többségében még a történelmi Magyarország lakosságából való hódítmány. A statisztikai adatok 1927-ből valók. A számokba a még újra nem keresztelt családtagok nem értendők bele, tehát a baptizmus lelki hatása alatt állók összlétszámát tulajdonképpen e számok 2—3-szorosa adja ki.

első úttörők és gyülekezetalapítók — valamint hogy baptista volt Millard Eduárd is, a Társulatnak 70-es évekbeli ausztria magyarországi főnöke. (Köz tudomásó egyébként, hogy a Társulat budapesti fiókjánál és colporteur-korában mind e mai napig a baptisták vannak — talán abszolút — többségben. Sőt legnagyobb meglepetésünkre még a másik nagyérdemű, hazánkban működő ilyen társaság: a *Református Skót Bibliatársulat* is (!) vett föl, a Moody idejében, bibliaterjesztőnek újrakeresztelt egyént a 90-es évek folyamán, Csofják állítása szerint. (79. lap!)

A bibliatársaságoknak — kivált a Brit és Külföldinek — a magyar protestantizmus két nagy történelmi egyháza alig kibeszélhető hálával tartozik. Megfelelő református vagy lutheránus colporteur-anyag hiánya mellett valószínűleg ez volt egyik főoka annak, hogy a baptisták pártfogolása miatt, tudtunkkal, soha igazán erélyesen és nyomatékosan szót nem emeltek egyházaink a társaságok vezetői előtt, vagy, ha emeltek is szót, ennek sohasem volt meg a kellő sikere, ami még sokkal sajnálatosabb. Ámde ebben a tekintetben nem szabad a változhatatlanba belenyugodnunk. Vagy a baptistákat kellene valamelyes felekezetközi tárgyalással erkölcsileg arra szorítanunk, hogy a két magyar evangéliumi protestáns történelmi egyház birtokállománjának ez-entúl már hagyjanak békét s akkor aztán ám halázzgassanak mi felőlünk egészen szabadon a *nem* evangéliumi hitű magyarság kevésbé kényelmes vizein s terjesszék a Bibliát is azok között. Vagy pedig a Bibliatársulatokkal kellene valami módon mégis csak megértetni próbálni azt, hogy a két magyar evangéliumi protestáns történelmi egyház aláaknázásának ez a máig fennálló közvetett támogatása a részükről a velünk gyakorolt jótéteményeik értékét határozottan lecsökkenti s végső eredményben — az evangéliumi testvériség és protestáns szolidaritás szempontjából — örájuk sem vet előnyös fényt. (Annál is inkább, mert ma már van iratterjesztő-képzésről gondoskodás a saját egyházaink kebelében is.)

De gyökeres megoldás itt csak régi nagy tartozásnak lerovása: *a magyar Biblia magyar őserőből való kiadásáról és terjesztéséről gondoskodás* s ekképen az idegen bibliatársulatok versenyen kívüli helyzetének megszüntetése lehet.

Mert a korlátlan vallásszabadságnak és majdnem korlátlan vallásegyenlőségnek az itthonitól annyira elűtő levegőjében felnövekedett brit ember valószínűleg sohasem lesz képes azt megérteni, hogy a magyarországi, két emberöltőre visszatekintő múltú törpe baptizmus viszonya egészen más a többi ev. prot. egyházakhoz, mint a Nagybritánia-írországi 416,665 főnyi (tehát kb. 1 1/2 millió lelket vonzatában tartó), több százados történelmi múltú baptizmusé. Ott a viszony: az egyenlőknek történelmileg kiegyensúlyozott, szabad és szent verseny. Minálunk pedig (amíg a helyzet a fentebb említett módon meg nem változik): az aktív, illetőleg passzív — élősdiség.

A békésbányai egyházmegye tavaszi közgyűlése Szegeden.

A tavaszi egyházmegyei közgyűlés április 17. és 18-i napokon folyt le. Az istentisztelet után a szegedi református palota dísztermébe vonult a szép számban megjelentek serege. *Harsányi* Pál esperes fennkölt és lélek mélyéből feltörő imája után dr. *Széll* Gyula gondnok tartalmas és sok bölcseséggel teli megnyitó beszédet mondott. A közgyűlés örvendező lélekkel üdvözölte dr. *Széll* Gyula gondnokot abból az alkalomból, hogy főrendiházi tag lett. Több állást töltött be a gyűlés. Így *Olasz* Béla szegedi ügyvédet ügyészi tisztségre, *Tereh* Gyula lemondása után *Koppányi* Gyula csabai lelkész, t. bírót az egyházmegyei pénztári tisztségre, *Répás* Pál gómai lelkészt pedig nyugdíjpénztárosi tisztségre választotta meg. Kerületi közgyűlési kiküldöttek lelkészi részről: *Gönczy* Béla, *Koppányi* Gyula és *Szabó* Béla, póttagok: *Arany* Gusztáv, *Böszörményi* Jenő és *Marjay* Géza; világi részről: dr. *Csáky* Lajos, *Nagy* Antal és *Szabó* Emil; póttagok: dr. *Eördögh* Árpád, dr. *vitéz* Galamb Sándor és dr. *Kiss* László. Az esperesi jelentés megemlékezett a *csorvási* felszentelt új templomról, a *gárdosi* épülőfélben levő új templomról. Sok ügy között különösen a szórványok gondozása okoz nagy gondot, mert öt mi-sziói körbe vannak beosztva, a sok kísértésnek kitett szórványok. A gyulai állami kórházban levő tarthatatlan állapotok is sok beszédre adtak okot, ahol az apácák a betegeket sok módon keserítik protestáns vallásuk miatt. Az iskolaügy fejlődésére nagy figyelmet fordított a közgyűlés. Az egész egyházmegye területén rendszeresítette az igazgatói értekezleteket az egységes eljárás és egyöntetű szellem megteremtésére. Örömmel vette tudomásul a szaporodo iskola épületek emelkedését. Felszólította a lelkészi és tanítói kart a tankönyv-pályázatban való részvételre.

A beregi református egyházmegye tavaszi közgyűlése.

Vásárosnaményban április 17-én, a már megszokott és esetről-esetre fokozódó érdeklődés mellett, tartottuk rendes tavaszi közgyűlésünket.

Közös éneklés és esperes urunk érzéssel teli imádsága után dr. *Gulácsy* István egyházmegyei gondnok, felsőházi tag nyitotta meg a gyűlést magvas, buzdító szavak kíséretében. Azután hallgattuk az esperesi időszaki jelentést, melynek kapcsán egy nagyon szívünkhöz nőtt kedves emberünket, dr. *Vajas* Sándor világi jegyzőnket parentáltuk el. A szörnyű emlékü világháború hát még most is szedi áldozatait! Onnan hozta a puritán jellemű, világos fejű férfi a gyógyíthatatlan ideg-betegséget, amely letompította agyát egészen a tragikus cselekedetig. Tisztvársi és baráti kegyelettel örizzük kedves emlékét.

Az egyházmegyénkben uralkodó szegénységet markáns vonásokban eleveníti meg az esperesi jelentés. Hogyne! hiszen már 7 év óta nem volt leékigító a földnek termése. „Ha az a kevés adósegély, korpótlék és kongrua, mint az állam aszta-

láról lehullott morzsa, nem lett volna — mondja a jelentés —, sok egyház fizetőképessége megszűnt volna, sok lelkész kenyeres-kosara is üresen maradt volna.“ Majdnem minden egyházban közigazgatási úton kellett az adók behajtását megkísérelni! Sajnos, csak kísérlet maradt a behajtás, mert ez idő szerint *Csonka-Bereg* egész népe fizetéseképtelen. Hogy mit tartogat Isten számunkra a jövőben, nem tudjuk, de a megfagyott, kopár búzamezők, a még most is tartó dér és fagy, nem mutatnak lehetőséget a súlyos szükségből, eladósodottságból való hamari kimenekülésre. Mi gondunk csak a munka — *Deus providebit!*

Érdekes megmozdulása gyülekezeteinknek, hogy a korszerűtlen és sokszor érthetetlen régi díjleveleket revideálni kívánják. Három ilyen ügy foglalkoztatta a közgyűlést, remélhető azonban, hogy általánossá válik ez a törekvés, mert az apostoli buzgóságú gondnok úr *Ó* méltósága ugyancsak nem sajnálja idejét és erejét, hogy ezekben az ügyekben teljes egyöntetűséget teremtsen és a *csonka-beregi* traktus, az u. n. anyagi ügyek szanálásában, kezdeményező legyen. Áldja meg az Isten érte!

A tárgysorozat rendjén megemlékezésre méltó a vásárosnaményi református polgári iskola terve, melynek sikerülte esetén az egyházmegye és az érdekelt egyház lennének a fenntartók; bizottság küldetett ki a tárgyalások megkezdésére.

Felzavarta a közgyűlés nyugalmát a *Márok*-papiból jelentett vallássérelem. A régi idő óta itt lakó, szelídlelkű és mindnyájunk által szeretett római kath. kollega eddig sohasem gondolt arra, hogy „elkereszteljen“; most azonban — amint becsatolt leveléből is kitétszik — kénytelen sorompóba lépni, mert az új egyházi kodex szerint a vegyes házasság csak akkor érvényes, ha a római egyház „térvény“ (?) alapján újraesket és az „excommunicatio alól in foro externo feloldoz“. Az elkeresztelt gyermek tehát — jóllehet állami anyakönyvvezető előtt nem volt megegyezés — már nem is elkeresztelt, mert az „egyházi térvény“ és „újraesketés“ folytán nem vitás többé a gyermek római kath. vallása. Hát a római egyházat nem kötelezik az állami törvények? Vagy csak ugyan *Regnum Marianum* vagyunk már?! Vajjon rajtunk hogy vernék el a port, ha az állami törvények „in flagranti“ megsértése reánk bizonyulna! Megdöbbenéssel látta közgyűlésünk, hogy a „római egyház immár a nagy nyilvánosság előtt is bátran szembehelyezkedik országos törvényeinkkel, reversalist vesz, a vegyes házasságokat utánesketi, általában minden eszközzel a református vallás és egyház vértelenné tételére törekszik; megállapítja, hogy a vallássérelemek itt, a tiszaháti kálvinista magyarság között is napirenden vannak“. Egyik „nagy kálvinista“ világi tanácsbíránk egyenesen azt kívánta, hogy az 1868. évi 53. t.-c. alapján jelentsük az esetet a világi bíróságnál, de egyelőre ellállottunk, hiszen még a mult gyűlésből jelentett hasonló természetű vallássérelemünk is elintézetlen. Meg átjuk, mit szól a Konvent és a Kultuszminiszter.

A belmissziói jelentésekből előtűnt az a jóindulatú törekvés, hogy ezt a nagyon fontos munka-

kört a lelkészek nem negligálják többé. A teljes szakszerűség kialakulása azonban csak a zsinati törvényhozás után várható.

Nagy érdeklődés kísérte a tanügyi és számvevőszéki jelentéseket. Ezek mindig annyira szakszerűek, a legapróbb részletet is felölelik, hogy — mint referádáimban már említettem is — tökéletesebb munkát nem végez hasonló szakban a csak arra képesített állami hivatalnok sem. Ha visszacsatoltatnék hozzánk a megszállott beregi kálvinista magyarság, első volnék, aki indítványozná, hogy ezt az értékes szakemberünket mentseék fel a lelkészi teendők végzésétől és válasszuk meg egyházmegyei számvevő-tanfelügyelővé! A másik oldalon, ahol bírja az adminisztráció, sok ilyen állás van rendszerezítve, nem esekély nyereségére az anyaszentegyháznak.

A többi időt kölcsönügyek, adásvételi szerződések és átiratok tárgyalásai kötöttek le. Telekönyveinket a minap hatalmas autók kihozták már Beregszászból, akadálytalanul megkezdődhetik hát egyesek és intézmények eladósodása.

Délután kisebb jelentőségű közigazgatási és fegyelmi bírósági ügyek tárgyalattak.

Mind a közgyűlés, mind a bírósági ülés vezetése annyira gondos, körültekintő volt, hogy ez a csonka egyházmegye szellemi értelemben szinte teljessé vált már a Gulácsy István erőskezü gondnoksága alatt.

Adjon Isten minden egyházmegyének ilyen Gulácsy Istvánokat!

Beregsurány, 1929 ápr. 19. **Palágyi István.**

Téli munka a hajdúhadházi református egyházban.

Mint minden esztendőben a tavasz, nyár és őszi fárasztó testi munkái után az első lelki felüdülést az október 31-iki összejövetel képezi, úgy most is e napon jött össze hatalmas templomában a gyülekezet apraja-nagyja, hogy hálát adjon a dicsőséges multért és a Mindenható ez esztendei gazdag áldásaiért. E napon tartotta az egyház első vallásos estjét is, mely ettől kezdve márc. 15-ig megszokott nélkül minden szerdán óriási, a természet zsúfolásig megtöltő közönség részvételével tartatott meg.

E vallásos összejöveteleken kívül minden vasárnap és csütörtökön, január 1-től minden hétfőn is, majd február elejétől minden kedden is, tehát most már hetenkint 5 nap, a lelkész által az egyház és ifjúsági egyesületek számára 520 pengő értékben beszerzett hatalmas rádió és a régen az egyház tulajdonában lévő használhatatlan, most azonban villanyra átszerelt vetítógép igénybevétele mellett ismeretterjesztő előadások tartattak. A vetítéshez szükséges diapozitíveket a vallás- és közoktatásügyi minisztérium diapozitív osztálya kölcsönözte mindig díjtalanul. Vasárnap és csütörtökön a rádió szabadegyetemi előadásait is hallgatták a hívek.

Voltak mesedélutánok az iskolásgyermek számára, vetítés mellett.

Oly nagy érdeklődés mellett folyt le az esték, hogy a perselypénzekből lelkész a rádió teljes vételárát kifizette.

Volt ezenkívül a város minden rendű nője számára a Singer Varrógép R.-T. által vezetett varrótanfolyam is, amelyen sok leányegyesületi tag is résztvett s a tanfolyam végeztével 50% kedvezményrel a leányegyesület számára egy szép gépet vásárolt a lelkész.

Vasárnapi iskolai munka ez évben 7 munkással folyt igen szép eredménnyel.

Legeredményesebb tevékenységet a Molnár Zoltánné Koszorus Aranka református lelkészné és a Tarczaly Erzsébet református tanítónő vezetése alatt álló leányegyesület és a lelkész és Kiss Gyula református s. lelkész vezetése alatt levő fiúegyesület fejtette ki. Mindegyik egyesület 60—60 főnyi tagot számlál. A lányok hetenként kétszer jöttek össze, csütörtökön kézimunka órára, vasárnap bibliaóraóra. A kézimunka órákon is foglalkoztak bibliai megbeszélésekkel és a tagok felváltva olvastak fel szép, hasznos, léleknevelő történeteket.

Minden hónapban tartottak szeretetvendégséget, március 15-én pedig egy erkölcsileg-anyagiilag fényesen sikerült műsoros előadást. Beszerezte a jövedelemből a szeretet vendégségekhez szükséges felszereléseket, gyarapította könyvtárát!

Karácsonykor a hívek szeretetteljes adományából 80 iskolásgyermeket ruházott fel az egyház teljesen. Az adományok e célra minden kapacitás nélkül, egyszerű felhívásra, önként folytak be.

A tél folyamán egy a mult évben Amerikába kiment leányegyesületi tag: Salánki Zsuzsanna 2 dollárt küldött első keresményéből az Úrasztalai szükségletekre azzal az ígérettel, hogy a jövőben tehetségéhez mérten még többet is küld.

Egy magát megnevezni nem akaró idős, szegény özvegyasszony pedig 100 pengőt adott megtakarított filléreiből a lelkésznek át, hogy azon valami maradandó becsüt vegyen az egyháznak. Lelkész egy 675 grammos szép, színezüst kenyérszót tálalt vett az adott összegben.

Az elmúlt évben született és megkereszteltett a hajdúhadházi egyházban 393 gyermek, meghalt 174 ember, áttért hozzánk 1 férfi, ki nem tért senki. Természetes és áttérés útján szaporulat 220. Lélekszám 10.527. Házasságot kötött 81 tiszta és 6 vegyes pár, javunkra kötött 4 pár, nem egyezett 2 pár, ellenünk reverzálist nem adott senki. Az új házások kivétel nélkül teljes szentírást kaptak házasságkötésük alkalmával az egyháztól emlékül.

Emberé volt a munka és a jószándék. Istené a segedelem, a siker és a dicsőség!

Külföld

A berlini egyetem theologiai hetet rendez július 15—27 között. Ez alkalommal különösen az angolszászok képviselőit várja a német tudományos theologiai világ, hogy legújabb kutatásainak eredményéről beszámolhasson s ezeket bevigye a világ közudatába. Az előadások listája a következő: Bertholet: Bevezetés a vallás fenomenológiájába. Deismann: Az újtestamentum eredete és értéke. V. Harnack: Tertullianus és Augustinus.

Leitzmann: Hellenismus, rabbinismus és újtestamentum. Mahling: A socialis csapások elleni küzdelem. Erich Seeborg: A keresztyénség történetének filozófiája. Reinhold Seeborg: A Christologia problémája. Sellin: A prófétai vallás. Titius: A természettudományok és a biblia. Előadások a hét első öt napján lesznek csupán. A mielőbbi jelentkezésekről a fakultás dékánját kell értesíteni. Nem tanulhatnánk itt mi is valamit? (A „Le Christianisme“ folyó évi 10. számából.)

Halottaink

Fertősalmási Balogh Ferenc demecseri nyugalmazott lelkipásztor életének 76., boldog házasságának 46. évében hosszas, de megnyugvással viselt szenvedés után elhunyt.

Kálmándy Bertalan, volt nyiregyházi s. lelkész. április hó 13-án, 24 éves korában, Örben, hosszas betegség után elhunyt.

Victor Lidla, dr. Victor János budapesti theol. akad. tanár 8 éves leánykája súlyos szenvedés után április hó 13-án elhunyt.

Áldott legyen emlékezetük!

Különfélék

Doktorráavatás. A debreceni Tisza István Tudományegyetem tanácsa április 20-án Diószeghy Mihály alsódobszai lelkészt a hittudományok doktorává avatta.

A nt. lelkész urakat értesítem, hogy a debreceni kollégiumban a pünkösdi ünnepkövetségválasztás május hó 14-én lesz. Kérem azokat az egyházakat, amelyek nem kérnek legátust, vagy specifikálni kívánnak, hogy erre vonatkozó értesítősöket május 11-ig küldjék be a kollégiumi igazgatóságához, mert később érkező jelentést már nem áll módunkba figyelembe venni. Az 1927. évi 163. sz. egyházkerületi határozat szerint az egyházi I. t.-c. 144. § a értelmében csak azok a főiskolák küldhetnek legátust, amelyeken theologiai fakultás van. Az egyház tehát csak olyan református vallású tanulót fogadhat legátusul, akit ilyen főiskola küld ki és specifikálási jogát is csak úgy gyakorolhatja, ha a legátusul kívánt debreceni kollégiumi tanulót a kollégium igazgatóságától kikéri. Legátusnak a hivatalos forma mellőzése-ével fogadása az egyházi törvénybe ütközik. Az 1925. évi 115. sz. egyházker. végzés szerint az egyház ugyanabban a tanévben csak egyszer specifikálhat. Debrecen, 1929 ápril 25. *Karai Sándor* kollégiumi igazgató.

A Templomegyesület Révész Bálint cserkészcsapatának 25 új tagja tett fogadalmat szép ünnepély keretében a Kossuth uccai templomban április hó 21-én. Az ünnepélyen imádkozott Mezey Béla vt. lelkész, kerületi vezetőtisz. Predikált Török Tibor tanár, kerületi főtktár. A fogadalmat kivette

Hegedüs Kálmán segédlelkész, csapatparancsnok. Záró imádságot mondott Sipos Imre vt. lelkész.

A csapókerti egyházkörszert harmónium alapja javára a theologus ifjúság szép ünnepélyt rendez április hó 28-án d. u. 6 órakor a csapókerti olvasókör nagytermében.

Lelkészebeiktatás. Göde Lajos nagykörösi lelkész beiktatása május 5-én lesz.

A placuccai egyházkörszert április hó 23-án d. u. 5 órakor vallásos ünnepélyt rendezett a Kistemplomban. Bibliát olvasott és imádkozott Szele György lelkész. „Az Istennel való békességről“ predikált Módis László segédlelkész. Énekelt Kovács Ernő bölcsészettanhallgató. Záróimádságot mondott Bagdy Dániel vt. lelkész.

A Kossuth uccai egyházkörszert Bibliaköre jól sikerült összejövetelt rendezett április 24-én d. u. 5 órakor a Dóczi-intézet nagytermében. Bibliát magyarázott Baja Mihály lelkész, felolvasott Madar Zoltán segédlelkész.

Az ispotályi egyházkörszert hívei buzgó segédlelkészüket, Nagy Sándort, odaadó fáradozásáért szép díszes kiállítású Bibliával és egy arany pecsét-nyomó gyűrűvel ajándékozták meg.

A debreceni református tanítóképző-intézet kirándulása Hajdúhadházra. A debreceni református tanítóképző-intézet V. osztálya dr. Veress István igazgató, dr. Novák József, dr. Varga Jenő tanárok, Szücs János, Orosz István gyakorló iskola vezetők kíséretében folyó hó 20-án szombaton Hajdúhadházra rándultak ki az ottani egyházi és iskolai élet tanulmányozása végett. A reggel fél 9 órakor érkező vendégeket a szép számmal megjelentek nevében Molnár Zoltán református lelkész üdvözölte, kinek üdvözlő beszédére igazgató fejezte ki a kirándulás célját. A kirándulók kocsikon egyenesen a gyönyörű szép, párját ritkító templomba mentek, ahol dr. Varga Jenő mondott szívből jövő, megható imádságot, míg a kántori teendőket Gulácsi Zoltán 5. éves tanítójelölt látta el. Istentisztelet után az egyháztanács termében reggeli várta a kirándulókat. Majd kezdetét vette az csoportra osztva az egyház iskoláiban a tanítások meghallgatása. Igen szép és eredményes tanításokat hallottunk, amelyből a tanítójelöltek sokat tanulhattak. A templom és kertjének megtekintése után délből a Hangya szövetkezet vendéglőjében volt az ebéd, amelyen szép számmal jelent meg a helybeli intelligencia. A kirándulókat Molnár Zoltán lelkész és Varró Ferenc igazgató tanító köszöntötte fel, míg a tanárkar nevében igazgató, az ifjúság nevében pedig Tanka János tanítójelölt köszönte meg a páratlan fogadtatást és vendégszeretetet. Ebéd után bemutatta az ifjúság ének és zene művészetét, ami igen nagy tetszést aratott. Majd az állami elemi iskola, Földi János író házának és sirjának megtekintése következett. Este a kirándulók meghallgatták a polgári iskolai ifjúság szépen sikerült előadását a városháza dísztermében. A kirándulók hasznos tanulságokkal s azzal a meggyődéssel tértek vissza Debrecenbe, hogy a hajdúhadházi református egyház virágzik s oly kiváló lelkész, mint

Molnár Zoltán erélyes vezetése mellett évről-évre szépen fejlődik. Úgy az ebéd, mint a vacsora költéseit s egyéb kiadásokat a helybeli birtokosság, szövetkezetek és bankok fedezték. Az egész fogadtatás éltető és fáradhatatlan irányítója Molnár Zoltán lelkész volt. Felemelő dolog, hogy Hajdúhadházon így megbecsülik a leendő tanítókat!

Tudnivalók a debreceni református gimnáziumba való fől vételhez. Akik, mint nyilvános tanulók, sikerrel végzik a gimnáziumban az osztályokat, az osztályvizsgálatok után a bizonyítványok kiadásakor nyomban beiratkozhatnak a következő osztályba. Tanácsos is, hogy beiratkozzanak, mert akik ezt elmulasztják, a létszám betelése esetén szeptemberben kimaradnak az intézetből. Az I. osztályba 1929 július 1—2. napjain lehet előjegyezteni a tanulókat. Minden szülő igyekezzék gyermekét előjegyezteni, mert az igazgatóság a törvény értelmében már 60 tanulót sem vehet fel egy osztályba. Július 1. előtt azonban előjegyzésre senkit el nem fogadunk. Az előjegyeztetés alkalmával be kell mutatni: 1. születési anyakönyvi kivonatot; 2. elemi iskolai; 3. újraoltási bizonyítványt. Szeptemberben az I. osztályba csak azok iratkozhatnak be, akik júliusban előjegyeztettek. A más intézetből jövő, valamint a magántanulók a többi osztályokba szeptember 1—8. napjain iratkozhatnak be a törvényes létszámon belül; mégpedig 1—4-én prot., 5—8-án más vallású tanulók. Meg kell itt jegyezni, hogy VII. és VIII-ik osztály valószínűleg már betelik az intézet saját növendékeivel, ennél fogva, sajnálatunkra, nem leszünk abban a helyzetben, hogy ezekben az osztályokba más iskolából jövő rendes tanulót fölvehessünk, ellenben az V. és VI. osztályok körül-belül párhuzamosítottai fognak, mely esetben az osztályokba más intézetből jövő növendékeket is felvehetünk. A *jótéteményekért* (tandíj, internátusi, konviktsi kedvezmény) 1929 augusztus 1-ig kell a tanári karhoz folyamodni szegénységi bizonyítvány alapján. Az első vagy bármely más osztályba újonnan jövő tanulók, akiket a tanári kar még nem ismerhetett ki, csak nagyon kivételes esetekben vehetők fel jótéteményekre. Jó tanulók könyv, iskolai füzet segélyben is részesülnek. Az évi díjak a következők: Tandíj protestáns tanulóknak 50 pengő, más vallásúaknak kétszerese. A mellékdíjak összege 30-84 pengő. Internátus évi díja fokozatok szerint: I. 10, II. 20, III. 40 és IV. 100 pengő. A tápintézeti díj szintén fokozatok szerint: I. 36, II. 140, III. 256, és IV. 360 pengő. A tandíj és internátusi díj félévi előleges részletekben, a tápintézeti díj negyedévi előleges részletekben: szeptember elején, november 15-én, február 15-én és április 15-én fizetendő. A Szilágyi Mihály intézetbe pusztán bentlakásra havi 20 pengőért vétetnek fel tanulók, akik a tápintézetbe megfelelő díjak mellett járnak étkezni. A kérvényt idevonatkozólag dr. Nagy Sándor felügyelőtanár úrhoz (Szilágyi Mihály intézet) kell küldeni augusztus 30-ig. Magántanulóknak október hó 1-ig lehet beiratkozni, azontúl csak püspöki engedéllyel vehető fel bármely tanuló úgy rendes, mint magántanulóul. Magántanulók díjai: Tandíj protestáns vallású tanulók-

nak 75 P, másvallásúaknak kétszerese; vizsgálati díj 64 P reformátusoknak, másvallásúaknak kétszerese; mellékdíjak összege 19-10 pengő. *Az igazgatóság.*

10 éves érettségi találkozó. Akik a debreceni református főgimnáziumban 1919-ben érettségiztek, úgyszintén azok, akik az osztályból előbb tettek hadi érettségit, a tízéves érettségi találkozó megrendezése céljából címüket Nagy Béla okleveles gépészmérnökkel (Budapest, VIII. Práter u. 6. sz.) közölni szíveskedjenek.

Felhívás a valláslélektani társaságba való belépésre. Még 1914-ben, közvetlenül a háború kitörése előtt alakult meg a „Valláslélektani Társaság” Nürnbergben. Kimondott célja az, hogy felülemelkedve mindenféle felekezeti érdekeken, a vallásnak, mint pszichikai valóságnak, elfogulatlan tudományos vizsgálatát, minden tekintetben előmozdítsa. A háború óta a valláspszichológia iránti érdeklődés csak fokozódott. Egyháztörténészek és vallástörténészek, exegéták és dogmatikusok, orvosok és lelkigondozók, pedagógusok és hitoktatók egyaránt rájöttek arra, hogy a valláslélektani vizsgálatoknak nemcsak elméleti, de mindenekfölött igen nagy gyakorlati jelentősége van. A vallásos élmény alkatának, valamint a vallásos életfolytatás belső lelki törvényszerűségeinek, a gyermek és az ifjúkor vallásosságának, továbbá a vallásos emberek különböző típusainak lélektani ismerete nagyban megkönnyíti mindazok munkáját, akik az emberi lélek formálására és gondozására lettek Istentől kiválasztva. E valláslélektani társaság most új lendülethez jutva, az egész világra kiterjeszti munkásságát s megindította újra hivatalos organumát: az „Archiv für Religionspsychologie und Seelenführung”-ot, mely évente 350 lapnyi terjedelemben jelenik meg. A valláslélektani társaságnak a világ legtöbb kultúr nemzeténél megvan a maga hivatalos képviselője, aki azután a tagok gyűjtésének munkálatait végzi. A valláslélektani társaság vezetőségének és az „Archiv” legjelentősebb főmunkatársainak neveit itt is megemlítjük: *Dyroff* (Bonn), *Stählin* (Münster), *Faber* (Tübingen), *Wunderle* (Würzburg), *Gruehn* (Dorpat), *Bergner* (Genf), *Bühler* (Bécs), *Höfding* (Kopenhága), *Krueger* (Leipzig), *Levy-Brühl* (Páris), *Lindworsky* (Prága), *Messer* (Giessen), *Thouless* (Glasgow) etc. Valamennyien kiváló képviselői szakcsoportjuknak, illetve tudományáguknak: a pszichológiának, theológiának, avagy éppen az orvostudománynak. Magyarországon a „Valláslélektani Társaság” hivatalos képviselőjére e sorok íróját kérték fel s egyszersmind megtisztelték azzal is, hogy az „Archiv” főmunkatársai közé beválasztották. E sorok írója tehát, mint a „Valláslélektani Társaság” hivatalos magyar képviselője ezúton hív fel mindenkit, aki csak a valláslélektan iránt érdeklődik, a „Valláslélektani Társaság” tagjai közé való belépésre. A Társaság tagjai lehetnek nemcsak egyének, de intézetek, szövetségek, szemináriumok s könyvtárak

is. Ha megfelelő számú jelentkező akad, úgy alkalom adódik arra is, hogy megalakíthassuk a Valláslelektani Társaság önálló magyar ágát is. A Társaság tagjai alulírottak évente 15 német márkát (21 pengőt) fizetnek tagsági díj fejében. Ezért az évi díjért bőven kárpótolni fogják őket az „Archiv“ vaskos kötetei, amelyek közül a negyedik rövidesen meg fog jelenni. A Valláslelektani Társaságra vonatkozólag részletesebb felvilágosításokat s az „Archiv“-ról szóló német prospektusokat kívánatra szívesen küld a Társaság hivatalos magyarországi képviselője: *Dr. Vasady Béla*, theol. akad. tanár, Sárospatak.

Németország evangélikus rendjei Speyerben történt tiltakozásának négyszázéves emlékünnepét most pünkösdkor fogja megünnepelni az evangéliumi keresztyénség, melyre hazánkból is nagyobb küldöttség megy ki a református és az evangélikus egyházból. A jubiláris ünnep sorrendje a következő: *Pünkösd első napján* (május 19-én) Pfalz templomaiban 15 lelkész az Evang. Szövetség, 15 pedig a Gusztáv Adolf Egylet keretéből tart ünnepi istentiszteletet. A speyeri Protestáció-Emléktemplomban *Baltazar Dezső dr.* debreceni püspök prédikál. Délután ünnepi történelmi színjátékot mutatnak be. *Pünkösd másodnapján* délelőtt két ünnepi istentisztelet lesz, melyek egyikét Rendtorff lipesei, másikat Hesselbacher badeni lelkészek, illetőleg Richter berlini és Stöckl bécsi lelkészek vezetik. Délután három órakor a város előtti díszterén *Az evangéliumi lelkiismeret* kinyilvánítása: 1. *Wittenberg*: Az evangéliumi lelkiismeret ébredése. (Előadó: Fahrenhorst berlini tanár.) 2. *Worms*: Az evangéliumi lelkiismeret vérkeresztisége. (Előadó: Geissler lipesei lelkész.) 3. *Speyer*: Az evangéliumi lelkiismeret győzelme. (Előadó: Lindt speyeri lelkész.) Az előterjesztések után harsónak és kórusok hangzanak fel, majd előképeket mutatnak be: „Luther kiszégezi a 95 tételt“, „Luther Wormsban“, „A speyeri birodalmi gyűlés“. Este üdvözlések és két előadás, majd megismétlése az ünnepi történelmi színjátéknak. *Pünkösd harmadnapján* (kedden): Ünnepi közgyűlés az emlékezés templomában. Hivatalos üdvözlések, a Protestantizmust Védő Nemzetközi Szövetség nevében *Baltazar Dezső* püspök az egyetlen szónok. Az 1529-es eseményeket ismerteti Zscharnack königsbergi professzor. Délután kirándulás Dürkhe fürdőbe és a limburgi várromokhoz. — A magyar küldöttség május 16-án indul és május 25-én érkezik vissza Budapestre. Jelentkezőket a küldöttségben való résztvételre április 25-ig felvesszünk. Utazási költség a magyar határtól a magyar határig 172 pengő 80 fillér. Ehhez jön majd még az étkezési, szállás és Rundfahrtok költsége, melyet később fogunk a jelentkezők tudomására hozni, ha a költségvetést az egyes német városokból megkaptuk. *A speyeri út előkészítő-bizottsága.*

A dunamelléki egyházkerület május hó végén

rendkívüli közgyűlést tart, amelyen fog megtörténni dr. Kovács J. István lelkészi főjegyző beiktatása.

A nagykarolyi egyházmegye április hó 17-én tartotta tavaszi közgyűlését Mátészalkán.

Az 1928. évi vegyes házasságok száma csaknem megegyezik az 1927. évvel. 1927-ben 30.368, 1928-ban pedig 30.783 volt a vegyes házasságok száma, felekezeti viszonylatban számítva. Az egyes felekezetek egymásközötti vegyesházassága is alig mutat eltérést. Annál eltérőbb azonban a nyereségi-veszteségi rovat kimutatása. Míg a református egyház tiszta nyeresége 1927-ben 237 volt, addig 1928-ban csak 62. A római katolikusoknál 1927-ben csak 199 volt a nyereség, 1928-ban már 481. A legnagyobb veszteséget szenvedő unitáriusoknál, görögkeletiekénél, ág. evangélikusoknál a múlt évi százalékszám nem sokban módosult. Református vegyes-házasság 10,524 kötöttet. Ebből megegyezett 4762. Javunkra 2412, kárunkra 2350. Római katolikus vegyesházasság 12,996 kötöttet. Megegyezett 5509. Javunkra 2995, kárunkra 2514. Legtöbb vegyesházasságot kötnek a mi híveink, aztán a római katolikusok, görög katolikusok, ágostai evangélikusok. A nyereség-veszteség aránya szerint legtöbbet nyernek a római katolikusok, görög katolikusok, reformátusok. Legtöbbet veszítenek a görög keletiek, unitáriusok, izraeliták és az ág. evangélikusok.

Az Ébresztő áprilisi száma ismét nagyon gazdag tartalommal jelent meg. Sok érdekes egyesületi hír, májusi anyák napja, ötheti Jézus Élete Tanulmány, evangéliumi eserkészprogram, ismeretterjesztő előadás, lombfűrész munka, játékok, a KIE testnevelés programjának próbái, meghívó a balatonszárszói augusztusi nemzetközi táborba, világszövetségi hírek stb. teszik ki a 32 oldalas számot. A hátralevő időre (júniusig) előfizetése 1 pengő. KIE Szövetség, Bpest IX., Üllői-út 29. II.

Új ifjúsági egyesületi titkár. A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége utolsó nemzeti bizottsági gyűlésén egy új titkár beállítását határozta el a 18 éven aluli fiúk közti munkára. E célból már két esztendővel ezelőt egy tehetséges magyar fiatalembert, Laky Lászlót, kiküldött az amerikai springfieldi titkárképző főiskolára, ahonnan e nyár folyamán érkezik haza. A Szövetségnek most már meg is választott titkára. Laky László munkájához, melynek területe a megkonfirmált, továbbá a tanonc-, polgári iskolai stb. ifjúság, nagy reményeket fűznek.

A Magyar Ifjúság áprilisi száma a következő tartalommal jelent meg: Elhívott ifjúság (Victor János dr.) — Ujság és könyv. — Az édesapám. — Az én apám. (Berde Mária verse.) — Ferenc. (Szabó Mária novellája.) — Ha élne. (Áprily Lajos verse.) — Írók, könyvek. — Egy régi könyvtől. (Marcsek János.) Játsszunk. — Német szemek tükrében. — A Bethesda. (Biberauer Richard.) — Ezenkívül az Imádkozzunk és Barátkozzunk rovat közleményei és illusztrációk. Előfizetése egy egész évre 3 pengő. Megrendelhető: Budapest, VIII. Főherceg Sándor ucca 28., I. em.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

Pályázat.

a szatmári egyházmegyébe kebelezett fülpösi rendes lelkészi állásra.

Javadalma: 1. Tisztességes lakás, udvarral és kerttel. 2. Kézpénz az egyház pénztárából, félévénként előre fizetve 249-56 korona. 3. 60 véka tiszta búza. 4. 28 köbméter kemény hasáb tűzifa, beszálítva. 5. 13 hold 741 □-öl szántó föld. 6. a temető használata. Szolgálmányok értéke 60 korona. Állami fizetéskiegészítés 719-67 korona.

A megválasztott lelkész a szatmári egyházmegyei lelkészek gyámintézetének kötelezett tagja.

A szabályszerűen felszerelt pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított három hét alatt adandók be az esperesi hivatalhoz, Turisvándi, Szatmár megye. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfoglaladónos:
Dr. KUN BÉLA.

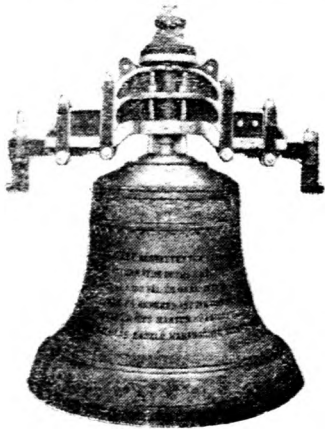
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Lipót 913-53. sz.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párisi világi kiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő műtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányu zománc-edények, zsir-bőrdönők, dísznöelők-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Legkisebb új énekeskönyvek

Legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül izléses bőrkötésben **11x8 cm. nagyságban.**

	Pengő
Legfinomabb barna bőrkötésben, közepén csinos arany-kehellyel, valódi arany-metszéssel, dobozban	14-
Fekete, kigyópréslésű bőrben, fenti kivételben	14-
„ bőr, kockázott selyemprésléssel, fenti kivételben	14-
Sötétkék bőr, csikos selyemprésléssel, fenti kivételben	14-
Szürke bagaria bőrben, az alsó balsarokban aranykaldász-, szőlőfürt-díszrel, fent a jobb sarokban csinos aranykehellyel, valódi arany-metszés-el, dobozban	14-
Fekete bagariabőr, fenti minőségben	14-
Meggyszínű ecrassébőr, fent csinos aranykehellyel, lent igen művészi arany-szalag díszítéssel, valódi arany-metszéssel, dobozban	14-
Sárgaszínű ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Sötétlila ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Sötétbarna ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Sötétöld ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Szürke ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Világosbarna ecrassébőr, fenti kivételben	14-
Sötétszürke, divatos batikolt bőrben, közepén igen csinos aranykehellyel, valódi arany-metszéssel, dobozban	14-
Sötétszürke bőr, fenti minőségben és kivételben	14-
Sötétzöld bőr, fenti minőségben és kivételben	14-
Világosdrapp kigyóbőr, rendkívül izléses és csinos kivételben, közepén csinos aranykehellyel, valódi arany-metszéssel, dobozban	14-
Sötétdrapp kigyóbőr, fenti kivételben	14-
Szürke krokodilbőr, közepén csinos aranykehellyel, valódi arany-metszéssel, dobozban	14-
Sötétbarna krokodilbőr, fenti kivételben	14-
Fekete, valódi fókabőr, igen finom hajlítható fedélben, minden dísz- és kehely nélkül, valódi arany-metszéssel	14-
Sötétbarna, valódi fókabőr, fenti kivételben	14-
Sötétbordó, valódi fókabőr, fenti kivételben	14-

Konfirmációi ajándékul.

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom	—56
Uray Sándor: Konfirmációi emlékkönyv	2-
Konfirmációi emléklap, aranyozott, ötszínű nyomással	—18
Konfirmációi emlék ap, kékszínű nyomással	—12
Konfirmációi emléklap, kétszínű, kis alak	—14
Nagy István: Konfirmációi káté	—20
Halmi János: Konfirmációi káté	1-
Soltész János: Konfirmációi káté	—40

Kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ“ KÖNYVKERESKEDÉS

DEBRECEN,

Ferenc József-ut 26. sz. Telefon 2-70.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.